

NOTATKA

z posiedzenia Komisji Rodziny i Polityki Społecznej

Data posiedzenia: 16 czerwca 2009 r.

Nr posiedzenia: 91

Posiedzeniu przewodniczył: senator Mieczysław Augustyn – przewodniczący komisji.

Porządek posiedzenia: 1. Prawa ojców w postępowaniu sądowym i sprawowaniu opieki nad dzieckiem po orzeczeniu rozvodu.

- W posiedzeniu uczestniczyli:
- senatorowie członkowie komisji: Małgorzata Adamczak, Mieczysław Augustyn, Piotr Kaleta, Stanisław Kogut, Rafał Muchacki, Jan Rulewski,
 - zaproszeni goście:
 - Ministerstwo Sprawiedliwości:
 - sędzia Paweł Juros,
 - sędzia Ewa Świdowska,
 - Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:
 - specjalista Małgorzata Perkowska,
 - Biuro Rzecznika Praw Dziecka:
 - referent Robert Ruta,
 - Stowarzyszenie Mediatorów Rodziny:
 - prezes Katarzyna Czayka-Chelmińska,
 - mediator Robert Boch,
 - Stowarzyszenie na rzecz Poszanowania Prawa Dzieci i Rodziny Ojcowie.pl:
 - prezes Krzysztof Gawryszczak,
 - członek zarządu Stanisław Płocki,
 - członek zarządu Piotr Żołopa,
 - członek zarządu Arkadiusz Raczkowski,
 - pan Rafał Mossakowski,
 - pani Grażyna Gierszewska,
 - pan Piotr Tomaka,
 - pan Tadeusz Kowalczyk,
 - pani Barbara Wawrzak,
 - pan Wiesław Szatkowski,
 - pan Maciej Gausza,
 - pan Stanisław Kurowski,
 - Inicjatywa Społeczna Rodziny Pomorza:
 - przewodniczący Waldemar Kalinowski,
 - pan Jan Koszałka,
 - Stowarzyszenie Obrony Praw Ojca:
 - członek zarządu Bogdan Karwasz,
 - pan Stanisław Ossowski,
 - Stowarzyszenie Centrum Praw Ojca i Dziecka:
 - prezes zarządu Ireneusz Dzierżęga,

- wiceprezes Marek Borkowski,
- Centralne Stowarzyszenie Obrony Praw Ojca i Dziecka
 - pan Piotr Łąka,
 - pani Ewa Oreszkiewicz-Kleniewska,
- Polskie Towarzystwo Higieny Psychiczej:
 - członek zarządu Barbara Gujska,
- Komenda Główna Policji:
 - zastępca dyrektora Biura Prewencji Marek Walczak,
- Stowarzyszenie na rzecz Równouprawnienia i Poszanowania Prawa:
 - pan Andrzej Słonawski,
 - pan Krzysztof Chojnacki,
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich:
 - pan Tadeusz Lis,
- Fundacja Ojców Pokrzywdzonych przez Sądy:
 - prezes Janusz Faliński.

Przebieg posiedzenia:

Ad. 1 Posiedzenie poświęcone prawom ojców było kontynuacją problemów omawianych na posiedzeniu komisji w dniu 7 maja 2009 r. Podobnie jak wówczas, najliczniej reprezentowane były środowiska ojców skupione w ogólnopolskim Stowarzyszeniu na rzecz Poszanowania Prawa Dzieci i Rodziny Ojcowie.pl. Obecni byli także przedstawiciele innych stowarzyszeń reprezentujących ojców.

Posiedzenie rozpoczęło od prezentacji filmu „Ojcowie Rzeczypospolitej”, który w całości poświęcony był przypadkom nadużyć i łamania praw ojców do kontaktów, opieki i wychowywania dzieci po rozwodzie.

W dyskusji podkreślano, iż film jest wystarczającym komentarzem do sytuacji prawnej ojców w Polsce. Zdaniem przedstawicieli stowarzyszeń ojców system sprawiedliwości w Polsce w zakresie rozwiązywania problemów związanych z rozwodami małżonków mających dzieci jest wymierzony w dobro dzieci i rodziny, a w konsekwencji, sprzyjając rozbięciu rodzin i dyskryminacji ojców, utrwała negatywne społeczne stereotypy o ojcach i mężach.

Ireneusz Dzierżęga, prezes Stowarzyszenia Centrum Praw Ojca i Dziecka stwierdził, iż w Polsce istnieje prawo, ale nie ma praworządności. Jego zdaniem system orzekania w sądach rodzinnych jest wymierzony w ojców. Zgłosił postulat likwidacji rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych, które w jego opinii nie wspierają rodzin i małżeństw zagrożonych rozwodem.

Mówcy, podkreślając prawo dzieci do obojga rodziców po orzeczeniu rozwodu, postulowali o jak najszybsze wprowadzenie instytucji opieki równoważnej lub naprzemiennej, na wzór rozwiązań sprawdzonych w Niemczech, Francji, Holandii, USA czy Włoszech.

Senator Piotr Kaleta, inicjator posiedzenia, stwierdził, iż sprawy dzieci i ojców mają charakter apolityczny i jako takie zasługują na wsparcie wszystkich parlamentarzystów. Jego zdaniem orzecznictwo sądów rodzinnych wystawia niezależność sędziów na zasłużoną krytykę. Niezawisłości sądów nie należy mylić z nierzetelnością sędziów, zaś niezależność tych ostatnich nie może być zasłoną dla nadużyć w orzecznictwie rodzinnym. Decyzje sędziów powinny podlegać jakiejś formie kontroli i być oceniane z zastosowaniem kryterium odpowiedzialności za skutki błędnych orzeczeń.

Dr Barbara Gujska z Polskiego Towarzystwa Higieny Psychiczej zwróciła uwagę na utrwalanie negatywnych stereotypów postaw ojców w kampaniach medialnych. Prowadzona od kilku lat kampania „Przemoc w rodzinie” nosi znamiona ideologicznej manipulacji i w konsekwencji wymierzona jest w rodzinę.

W Polsce, jak zwrócił uwagę Waldemar Kalinowski, przewodniczący Inicjatywy Społecznej Rodzice Pomorza, „obyczaje” kształtowane są przez kampanie medialne, nie zaś przez odpowiedzialne orzecznictwo sądów. Jego zdaniem sądy rodzinne w Polsce są dysfunkcjonalne i przyczyniają się do rozszerzenia skali sieroctwa.

Sędzia Ewa Świdorska przypomniała o nowych przepisach kodeksu rodzinnego, obowiązujących

od 13 czerwca 2009 r. Stwierdziła, iż zmiany idą w kierunku rozwiązań obowiązujących we Włoszech i USA i kładą nacisk na porozumienie rodziców oraz dobro dziecka.

Sędzia Paweł Juros z Ministerstwa Sprawiedliwości, przedstawiając statystyki dotyczące rozwodów i orzecznictwa sądów rodzinnych, podkreślił, iż nadal niewielkiej liczbie ojców w stosunku do liczby orzekanych rozwodów powierza się opiekę nad dzieckiem. W 2008 r. na około 39,5 tys. orzeczonych rozwodów małżeństw posiadających małoletnie dzieci, tylko w około 1,6 tys. przypadków opiekę nad dzieckiem po rozwodzie powierzono ojcom.

Obecni na posiedzeniu podkreślali potrzebę wprowadzenia instytucji kasacji orzeczeń sądów rodzinnych w Sądzie Najwyższym. Zdaniem osób biorących udział w dyskusji rozwiązanie to jako forma kontroli jest konieczne i pozwoli zmniejszyć skalę nadużyć sądowych notowanych przez organizacje ojcowskie.

Postulowano m.in. skrócenie terminu rozpatrywania spraw dzieci, obowiązkową rejestrację audiowizualną przebiegu rozpraw sądowych i badań wykonywanych przez rodzinne ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne, kontrolę sporządzania protokołów z przebiegu rozpraw, wprowadzenie grzywnien dla pracowników wymiaru sprawiedliwości za działania na szkodę dzieci, zrewidowanie i zniesienie świadczeń dla rodzin zastępczych i zarazem podwyższenie zasiłków rodzinnych na rzecz dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem, likwidację sądów rodzinnych i powierzenie spraw rodzinnych sądom powszechnym oraz wprowadzenie mieszanych składów sędziowskich orzekających w tych sprawach (w obecnych składach jest nadreprezentacja sędziów-kobiet).

Konkluzja: Komisja zdecydowała o kontynuowaniu prac nad ww. problematyką.

W posiedzeniu komisji nie uczestniczyły osoby wykonujące działalność lobbingową.

Sporządzono w Biurze Prac Senackich.